

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
007/23	Formannskapet	PS	02.02.2023
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Asbjørn Nagell Toft	FA-S00	23/77

Regional plan for fornybar energi i Vestland 2023-2035 og handlingsprogram 2023-2027- Uttale frå Austrheim kommune

Vedlegg:

Høyring Regional plan for fornybar energi i Vestland 2023-2035 og handlingsprogram 2023-2027

Høyringsutkast-Regional plan for fornybar energi.pdf

Kunnskapsgrunnlag for regional plan for fornybar energi 25.10.22.pdf

Framlegg til vedtak:

Austrheim kommune sluttar seg i hovudsak til innhaldet i **Regional plan for fornybar energi 2023-2035**, men me viser og til saksutgreinga og til våre 9 pkt. under.

- 1. Austrheim kommune ber om at solenergiproduksjon både på eksisterande og nye bygningar og infrastruktur vert prioritert framover.*
- 2. Austrheim kommune vonar Vestland fylke vil prioritera flytande havvindsatsing framover, og i havområde der ein kjem minst mogeleg i konflikt med fuglelivet/miljø og fiskeri.*
- 3. Austrheim kommune er positiv til at utbygging av låge vindturbinar kan etablerast i større etablerte industriområde, der utbygging ikkje medfører nye naturinngrep eller råkar viktige miljøverdiar.*
- 4. Austrheim kommune ynskjer ikkje fleire naturøydeleggjande vindkraftprosjekt i fylket vårt, men me er positiv til storsatsing på mindre vertikale vindturbinar på og ved eksisterande bygg.*
- 5. Vestland fylkeskommune må vera med å vidareutvikla Greenspot Mongstad for å utvikla området ved Norges største forsyningsbase og største raffineri til ein allsidig grøn industripark.*
- 6. Straumproduksjonen og eigarskapen til våre kraftverk og kraftlinjenett skal i hovudsak vera under nasjonal kontroll og vera folket sin eigedom.*
- 7. Straumprisane skal vera fornuftig og berkraftig for økonomien til våre hushaldingar og næringsliv. Konkurransefortrinnet til industrien vår med rimleg straum må oppretthaldast.*
- 8. Satsing på eit godt nett for el-ladsetasjonar for skips- og båtrafikken er viktig framover, men og ei storsatsing på produksjon og lagring av hydrogen og ammoniakk til transportsektoren må på plass.*
- 9. Kraftnettet må byggjast ut for å sikre ein robust kraftforsyning i fylket vårt.*

Formannskapet - 007/23 - 02.02.2023

FS - behandling:

Avdelingsleiar plan, Asbjørn Toft, orienterte «Regional plan for fornybar energi i Vestland 2023-2035 og handlingsprogram 2023-2027-Uttale frå Austrheim kommune», jamfør saksutgreiinga.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at det etter hans syn kan byggast vindkraftanlegg i fjella, ser ikkje at det er like omstridt som andre stader. Lerøy la til at det kan komma ein søknad på fem vindturbinar på Mongstad, i regi av Greenspot Mongstad. Lerøy sa vidare at han synest ein kan gå for denne uttalen.

Inger Lise Brekke (H) sa at det er vanskeleg å komma fram til ein tverrpolitisk felles uttale for dette med vindkraft, for det er så mange ting som spelar inn. Det er vanskeleg å komma fram til eit dokument som ikkje rører punkter for usemje, men samstundes er så romsleg at det er OK.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at det er eit definisjonsspørsmål kva som er inngripande tiltak. Ser ikkje at ulempene er så store som enkelte skal ha det til.

Helge Dyrkolbotn (KrF) sa at han synest dette er eit OK innspel. Er heilt for at me kan bruka eksisterande industriområde til vindkraft, naturleg at dette kjem på Mongstad der det allereie er gjort store inngrep.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at ein treng energien for industrien og næringsutviklinga.

Inger Lise Brekke (H) sa at i Austrheim vil vindkraft visa godt sidan det er så flatt. Samstundes er det vanskeleg å seia at me skal ha kraft, men vil ikkje bygga her. Om ein skundar seg med vindmøller no, kor lenge vil det vara? Vil ein etter tjue år ha store utfordringar utslitne vindmøller.

Ordførar Per Lerøy (Ap) viste til at det trengs 40 TWH meir straum inn i marknaden, for å ha nok til forbruk og reserve ved tørkeår og elektrifisering av ulike ting.

Helge Dyrkolbotn (KrF): Kva med å utforska utnyttinga av straumane våre, kan me henta noko der? Ordførar Lerøy viste til straumkraft vert testa andre stader.

Inger Lise Brekke (H) sa at ho ikkje er usamd i behovet for meir kraft, men korleis skal ein få det.

Morten Sognnes (H): Synest ikkje vindmøller er så sjenerande. Må også satsa på solceller, ikkje komma for seint med i den satsinga.

Helge Dyrkolbotn (KrF): Kva skjer om 25 år når konsesjonane går ut, kven skal rydda opp etter vindmøllene (her sa Per Lerøy (Ap) at dette bør komma inn i konsesjonsvilkåra, slik at ein sikrar avsetnader av midlar til opprydding).

Asbjørn Toft sa at for vindkraft må produksjon og linjenett balanserast. I Austrheim er det søknader på gang for mindre vertikale vindmøller.

Inger Lise Brekke (H) sa at ein må spara straum også, går mykje til datalagring når folk tar vare på alle data.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at ein må vera klar over at landet styrer mot energiunderskot i framdrifta. Tar lang tid å bygga ut, berre linja Modalen-Kollsnes tok nesten tjue år frå første søknad til det var spenning på linja.

Handsaming i formannskapet:

Kommunedirektøren sitt framlegg vart samrøystes vedteke

(Med 4 mot 0 røyster - Bjørn Inge Håland Dyrkolbotn (Sp) møtte ikkje)

FS vedtak:

Austrheim kommune sluttar seg i hovudsak til innhaldet i **Regional plan for fornybar energi 2023-2035**, men me viser og til saksutgreiinga og til våre 9 pkt. under.

- 1. Austrheim kommune ber om at solenergiproduksjon både på eksisterande og nye bygningar og infrastruktur vert prioritert framover.*
- 2. Austrheim kommune vonar Vestland fylke vil prioritera flytande havvindsatsing framover, og i havområde der ein kjem minst mogeleg i konflikt med fuglelivet/miljø og fiskeri.*
- 3. Austrheim kommune er positiv til at utbygging av låge vindturbinar kan etablerast i større etablerte industriområde, der utbygging ikkje medfører nye naturinngrep eller råkar viktige miljøverdiar.*
- 4. Austrheim kommune ynskjer ikkje fleire naturøydeleggjande vindkraftprosjekt i fylket vårt, men me er positiv til storsatsing på mindre vertikale vindturbinar på og ved eksisterande bygg.*
- 5. Vestland fylkeskommune må vera med å vidareutvikla Greenspot Mongstad for å utvikla området ved Norges største forsyningsbase og største raffineri til ein allsidig grøn industripark.*
- 6. Straumproduksjonen og eigarskapen til våre kraftverk og kraftlinjenett skal i hovudsak vera under nasjonal kontroll og vera folket sin eigedom.*
- 7. Straumprisane skal vera fornuftig og berkraftig for økonomien til våre hushaldingar og næringsliv. Konkurransefortrinnet til industrien vår med rimleg straum må oppretthaldast.*
- 8. Satsing på eit godt nett for el-ladsetasjonar for skips- og båtrafikken er viktig framover, men og ei storsatsing på produksjon og lagring av hydrogen og ammoniakk til transportsektoren må på plass.*
- 9. Kraftnettet må byggjast ut for å sikre ein robust kraftforsyning i fylket vårt.*

Saksopplysninger:

Vestland fylkeskommune har sendt **Regional plan for fornybar energi 2023-2035** på offentlig ettersyn. Kunnskapsgrunnlag for regional plan for fornybar energi 2023-2035 er datert den 24.10.2022 (vedlagt). Regional plan for fornybar energi er tinga av Fylkestinget gjennom **Utviklingsplan for Vestland**. Den regionale planen skal gjelda for det geografiske området Vestland, men vil og omhandla offshore havvind i havområda utanfor fylket. Planen gjeld for 12 år, eller til den vert erstatta av ein ny plan. Høyringsfristen er 20. februar 2023.

I kommunestyremøte i Austrheim den 15.12.2022 vart det vedteke i sak 090/22 at det skal lagast høyringsuttale på denne regionale planen.

For å nå dei store, globale klimamåla, må alle gjera ein innsats på alle nivå, inkludert på regionalt og lokalt nivå. Vestland fylke set seg høge ambisjonar knytt til klimaomstilling og nullutslepp. Denne regionale planen er ein overordna og langsiktig plan for utviklinga av fornybar energi og skal sikre god kraftbalanse og ei sikker kraftforsyning i Vestland mot 2035. Regional plan for fornybar energi er utarbeida i tråd med plan- og bygningslova. Samstundes er både Energilova og Havenergilova relevant for tematikk inkludert i dette plandokumentet. Utviklingsplanen løftar behovet for ein ny og tydeleg regional plan på energifeltet. God kraftbalanse og sikker kraftforsyning er viktige føresetnadar for vidare verdiskaping i fylket. Stadig større elektrifiseringsbehov, meir fornybar kraftproduksjon, ny industri og endra forbruksmønster aukar presset på kraftsystemet, samstundes som det aukar presset på areal, natur og landskap.

Planen omhandlar dei seks fornybare energikjeldene: **Vasskraft**, **vindkraft** og **havenergi**. Varig verna vassdrag skal takast vare på. Ein stor del av **solenergien** gjev oss fornybar elektrisitet som vert distribuert gjennom kraftnettet. Dei **termiske energiane**, store delar av **bioenergiene** og noko av

solenergien, gjev oss varme og kjøling som avlastar distribusjonen av elektrisitet gjennom kraftnettet. Bioenergi gjev oss energibærarar som biogass og bioolje, og energien frå dei andre fornybare kjeldene kan nyttast gjennom **energibærarar** som **batteri** og **hydrogen**. Blått hydrogen vert laga frå naturgass, men her vert CO₂ fanga og lagra. Grønt hydrogen blir produsert ved å bruka elektrolyse av vatn og elektrisitet frå fornybare energikjelder.

Ein auke i produksjon frå desse energikjeldene er viktig for å kunne gå over til eit fossilfritt samfunn. Dei 17 berekraftmåla til FN er overordna for planen. Noreg og Vestland fylke har gode føresetnadar for å sikre påliteleg, berekraftig og moderne energi til en overkomeleg pris. Fylket har størst vasskraftproduksjon i landet.

Årleg produksjon frå vasskraft i Vestland ligg på om lag 35 TWh. Det utgjer om lag 25 % av kraftproduksjonen i Noreg. NVE peika i 2020 på eit teknisk-økonomisk potensial på kring 22 TWh ny vasskraft i Noreg. Dette potensialet omfatta og oppgradering og utviding.

Vindkraftverk kan gje mykje produksjon av straum, samstundes som denne produksjonen kan vere i konflikt med naturmangfaldet både til land og til havs. Vindturbinteknologi har utvikla seg raskt dei siste åra, og det er mykje forskning og utvikling for å auke produksjonen til havs. Retningslinjene for vindkraft som beskyttar urørd natur og viktige verdiar knytt til natur, friluftsliv, landskap, busetnad, kulturminne, miljø og reiseliv, legg viktige restreksjonar/føringar mot vindkraftproduksjon på land.

Den regionale planen fokuserar på auka bruk av solressursane for å kunne hauste meir av denne energikjelda. Ein kan produsere mykje energi frå sola gjennom solceller på fine dagar sjølv på vinterstid fordi solceller får høgare effektivitet når dei er kalde.

Fjernvarme og kjøling frå sjøvatn er etablert fleire stadar i fylket. I denne planen vil energi frå omgjevnadane som sjø, luft, lausmassar og borehol i fjell og grunn samt fjern- og restvarme verta omtala som termiske energikjelder. Dei termiske energikjeldene er tilnærma utømmelege ressursar og kan i teorien dekke mykje av energibehovet vi har. Denne energien vert ikkje omdanna til elektrisitet, men fører til mindre behov for å nytte straum til oppvarming, noko som kan dempe presset på kraftnettet. Energien frå omgjevnadane og frå sjø og jorda vert som oftast gjort tilgjengeleg gjennom varmpumper eller kjølesystem lokalt eller i distribusjonsnett til sluttbrukar.

Bioenergi er sirkulærøkonomi satt i system. Biologisk avfall frå samfunnet vert omgjort til direkte varme, biologiske gassar eller flytande drivstoff utan å tilføra naturen meir CO₂. All biomasse kan i utgangspunktet nyttast til energiproduksjon. Spennvidda går frå skogsflis til slakteavfall.

Bølgjeenergi kan gje kraftproduksjon i stor skala, og fungerer godt saman med andre fornybare energikjelder som til dømes offshore vindkraft. Bølgjekraft er også eit reint og effektivt alternativ for avsidesliggande øyer og for offshoreindustri, som til dømes oppdrettsanlegg eller olje- og gassplattformer.

IEA fastslo i 2020 at batteri- og hydrogenteknologi er nøkkelbrikker i utvikling av ei verd med rein energi. For å få brukt elektrisiteten utanfor kraftnettet treng vi energibærarar som batteri og hydrogen. Både batteri og brenselceller, som produserer elektrisk straum frå hydrogen, er små modulære teknologiar som kan masseproduserast og relativt enkelt plasserast der dei trengst. Desse energibærarane si viktige rolle er å omforme elektrisk energi til kjemisk energi for lagring, og tilbake til elektrisk energi igjen når ein treng det. Samstundes har batteri og hydrogen forskjellige bruksområde som kan overlappse kvarandre, men også fyller ut behov i framtida sin energimiks. Samfunnet treng produksjon av begge desse energibærarane og me treng eit distribusjonsnettverk

for å nyttiggjere oss av dei.

For å nå målet om netto nullutslepp må me i Vestland fylke erstatta 30,5 TWh fossil energi (tal frå 2018) med fornybar energi. Alle dei 6 fornybare energikjeldene må difor brukast for at me skal nå dette målet.

Vurdering:

Kommunedirektøren er positiv til at den regionale planen set mål om auka produksjon frå alle dei seks fornybare energikjeldene, samstundes som den set mål om utvikling av kraftnettet. Han synes at **Retningslinjer for fornybar energi** på side 27-29 i planen er gode og klare og sluttar seg til desse. Viktige omsyn til miljø, landskap, busetnad, friluftsliv, natur, klima, reiseliv og fiskeri skal takast framover i all vidare kraftutbygging. Meir naturøydeleggjande landbasert vindkraft i fylket vårt er difor ikkje positivt eller naudsynt. Havet utanfor Vestland fylket er blant dei områda med mest stabilt høge vindhastigheter, her må sin satsa på havvind og flytande vindturbinar.

Kommunedirektøren meiner og det er viktig å satsa på vertikale vindturbinar og solenergi på eksisterande bygg, men og i regulerte næringsområde. Det gjeld og satsing på termisk energi i nye og eksisterande bygg. Mange bekkar små vert til ei stor å, ei omfattande satsing på småskala energiproduksjon er difor positivt. Stortinget har elles bedd om ei vurdering av potensialet for småskala vindproduksjon i industriområde, hamner, gardsbruk og ved annan infrastruktur som ikkje gjev nye naturinngrep. NVE meiner solenergi truleg går raskare å bygge ut enn vass- og vindkraft, det er difor fornuftig å satsa mykje på solenergi framover.

Kommunedirektøren meiner at i eit av verdas mørkaste og kaldaste land må me ha ein naudsynt politisk kontroll både på energiproduksjonen og prisane på elektrisitet til vår industri og hushaldingar. Straumkablane til kontinentet bør heller ikkje importera utanlandske prisar på straumen til landet vårt. Vestland fylke som ein stor krafteigar og brukar må ta eit politisk eigarskap her. Det er og viktig å få nok straum til våre hushaldingar og til vårt næringsliv, men og til den eksisterande og framtidsretta fastlandsindustrien vår på Vestlandet, og til fornuftige prisar. Kommunedirektøren synes såleis det er viktig å ha nasjonal kontroll på våre energiressursar og forsyningsnett. Det er og viktig at straumen som vert produsert i vassmagasina våre i hovudsak vert brukt på fastlandet, det vil sei som kortreist straum. Kommunedirektøren vil peike på at i prosjektet **Grøn region Vestland** vart det peika på at for låg kapasitet i kraftnettet er ei av dei største barrierane for det grønne skiftet i Vestland. Nettet må byggjast ut for å sikre ein robust kraftforsyning i fylket vårt.

Kommunedirektøren meiner at å arbeida for at Mongstad kan verta eit kraftsenter for å møte kravet til omstilling og CO₂-reduksjon er heilt sentralt framover. Området har i dag 59 selskaper med 2400 arbeidsplassar. Dette må fylket ta med seg i det vidare planarbeidet, men og i den vidare satsinga på vidaregåande skular i regionen vår og i fagutdanninga framover.

Kommunedirektøren synes at Regional plan for fornybar energi 2023-2035 er eit godt fagleg utarbeida dokument, men synes det er naturleg at Austrheim kommune kjem med nokre prioriteringar/merknadar som fylket må ta med seg i det vidare arbeidet. Desse er:

1. Austrheim kommune ber om at solenergiproduksjon både på eksisterande og nye bygningar og infrastruktur vert prioritert framover.
2. Austrheim kommune vonar Vestland fylke vil prioritera havvindsatsing framover, og i havområde

der ein kjem minst mogeleg i konflikt med fuglelivet/miljø og fiskeri.

3. Austrheim kommune er positiv til at utbygging av låge vindturbinar kan etablerast i større industriområde, der utbygging ikkje medfører nye naturinngrep eller råkar viktige miljøverdiar, og der reguleringsplanen i sine føresegner har med at det kan innstalerast låge vindturbinar.

4. Austrheim kommune ynskjer ikkje vindkrafturbinar i Austrheim kommune, men er positiv til satsing på mindre støyfrie vertikale vindturbinar på og ved eksisterande bygg.

5. Vestland fylkeskommune må vera med å vidareutvikla Greenspot Mongstad for å utvikla området ved Norges største forsyningsbase og største raffineri til ein allsidig grøn industripark.

6. Straumproduksjonen og eigarskapen til våre kraftverk og kraftlinjenett skal i hovudsak vera under nasjonal kontroll og vera folket sin eigedom.

7. Straumprisane skal vera fornuftig og berkraftig for økonomien til våre hushaldingar og næringsliv.

8. Satsing på eit godt nett for el-ladsetasjonar for skips- og båtrafikken er viktig framover, men og ei storsatsing på produksjon av hydrogen og ammoniakk til transportsektoren må på plass.

9. Kraftnettet må byggjast ut for å sikre ein robust kraftforsyning i fylket vårt.

Konklusjon:

Austrheim kommune sluttar seg i hovudsak til innhaldet i Regional plan for fornybar energi 2023-2035 og viser elles til vår uttale i vedtaket over.